Ügyszám: ABI-1594-2/2010/K

Tisztelt […]!

Ön kérdésekkel fordult hozzám a vezető állami tisztségviselők adatainak nyilvánosságával kapcsolatban. Kérdéseire sorrendben a válaszom a következő:

„1.) A pénzügyi igazgatás legmagasabb szintű vezetői – például a pénzügyminiszter, a Magyar

Nemzeti Bank elnöke és az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal elnöke – közszereplőnek minősülnek-e?”

A hazai jogrendben nincs általános jogi definíciója a „közszereplő” fogalmának. E fogalom tehát mindig csak az egyes adott jogszabály keretei között értelmezhető. Így például a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény 4. § (1) bekezdése a „kiemelt közszereplő” kifejezést csak az adott törvény keretei között értelmezését teszi lehetővé. Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény definíciója is úgy szól, hogy *e törvény alkalmazásában*: közszereplő az a személy, aki közhatalmat gyakorol, gyakorolt vagy közhatalom gyakorlásával járó tisztségre jelölték, illetve aki a politikai közvéleményt feladatszerűen alakítja vagy alakította. [1. § (2) bekezdés 13.pont]

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) nem használja a „közszereplő” kifejezést, hanem közfeladatot ellátó személyekről beszél. A pénzügyminiszter a Magyar Nemzeti Bank elnöke és Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal elnöke az Avtv. alapján közfeladatot ellátó személyek.

„2.) Amennyiben igen, közérdekű adatnak minősülnek-e a szóban forgó személyek adóügyi adatai?”

Természetes személyek adózással összefüggő adatai személyes adatok. Az Avtv 2. § 1. pontja szerint ugyanis *személyes adat:* bármely meghatározott természetes személlyel kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.

„3.) Megismerheti-e a közvélemény, hogy például a pénzügyminiszter, az MNB-elnök és az APEH- elnök mennyi adót fizetett be? Emellett megismerheti-e a közvélemény, hogy a fent nevezett személyek ellen folytatott-e vizsgálatot az adóhatóság, s azt, hogy ezen esetleges vizsgálatok milyen eredménnyel zárultak?”

Az adatvédelmi törvény szerint személyes adat nyilvánosságra hozatalához az érintett hozzájárulása vagy törvény előírása szükséges. Az adatvédelmi törvény egyike azoknak, amely meghatározott személyes adatok nyilvánosságát írja elő. A 19. § (4) bekezdés szerint, ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat a közfeladatot ellátó személyek feladatkörével összefüggő személyes adata. Ezen adatok megismerésére a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

Álláspontom azonban az, hogy a közfeladatot ellátó személyek adózási adatai főszabály szerint nem tekinthetők a közfeladatukkal összefüggő adatnak, ezért az Avtv. előbbi rendelkezései alapján nem hozhatók nyilvánosságra. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) szerint az adózást érintő tény, adat, körülmény, határozat, végzés, igazolás vagy más irat adótitoknak minősül. [53. § (1) bekezdés] E törvény ugyanakkor kimondja, hogy az adótitkot alapos okkal használják fel, ha törvény előírja vagy megengedi. [54. § (1) bekezdés b) pont] Ilyen törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény, mely az adózással összefüggő adatok nyilvánosságával kapcsolatban a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„12/A. § (1) Az Állami Számvevőszék az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezéseinek alkalmazásával az állami vezető és vele egy háztartásban élő hozzátartozója vagyongyarapodásának vizsgálatát - kivéve, ha a megbízatás az állami vezető halálával szűnt meg - az állami vezetői megbízatás megszűnése esetén hatáskörei gyakorlásának megszűnését követően haladéktalanul, állami vezetői szolgálati jogviszonyának folyamatos fennállása - ideértve a hatáskörök folyamatos gyakorlását is - esetén ötévente lefolytatja.

(2) Ha az állami vezető vagyongyarapodási vizsgálata során a mindenkori kötelező legkisebb munkabér tízszeresénél nagyobb adóhiányt állapítottak meg, az adóhiány összege - az azt megállapító határozat jogerőre emelkedését követően - nyilvános.

12/B. § (1) Az állami vezető személyijövedelemadó-bevallásából az összevont adóalap összege, az összevont adóalap adójának összege, az összevont adóalap adóját csökkentő adókedvezmények összege, a külön adózó jövedelmek összege és a külön adózó jövedelmek adójának összege nyilvános, ezen adatokat az állami vezető a Miniszterelnöki Hivatal honlapján való közzététel céljából az adóbevallás benyújtására nyitva álló határidő lejártát követő tizenöt napon belül a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszternek megküldi.”

E szabályok a törvényben meghatározott vezetőkre terjednek ki. Az 1. § ezt a következőképpen határozza meg:

„1. § (1) E törvény hatálya - az autonóm államigazgatási szervek kivételével - a központi államigazgatási szervekre, a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervére, valamint a Kormány tagjaira, az államtitkárokra és a szakállamtitkárokra terjed ki.

Központi államigazgatási szerv

a) a Kormány,

b) a kormánybizottságok,

c) a Miniszterelnöki Hivatal,

d) a minisztériumok,

e) az autonóm államigazgatási szervek,

f) a kormányhivatalok,

g) a központi hivatalok,

h) a rendvédelmi szervek országos parancsnokságai.

3) Autonóm államigazgatási szerv

a) a Közbeszerzések Tanácsa,

b) az Országos Rádió és Televízió Testület és

c) a Gazdasági Versenyhivatal,

d) a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete.

(4) Kormányhivatal

a) a Központi Statisztikai Hivatal,

b) a Nemzeti Hírközlési Hatóság,

c)

d) a Magyar Energia Hivatal,

e) az Országos Atomenergia Hivatal,

f) a Magyar Szabadalmi Hivatal,

g) az Egészségbiztosítási Felügyelet.

(5) Rendvédelmi szerv

a) a rendőrség,

b)

c) a polgári védelem,

d) a vám- és pénzügyőrség,

e) a büntetés-végrehajtási szervezet,

f) az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság,

g) a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok."

Az Art. előbb idézett 54. § (1) bekezdés b) pontjára is tekintettel álláspontom ugyanakkor az, hogy amennyiben egy állami vezető az adózással kapcsolatban jogerős hatósági határozatban megállapított jogsértést követ el, úgy ez az adat az Avtv. 19. § (4) bekezdése szerinti közérdekből nyilvános adat. Az állami vezetők ugyanis kinevezésükkor esküt tesznek az Alkotmány és a jogszabályok betartására. Amennyiben esküjüket megszegve törvénysértést követnek el, e tény a feladatkörrel összefüggő adatnak minősül és nyilvános.

„4.) Amennyiben az utóbbi vizsgálatok végeredménye közérdekű adat, ezekről hogyan szerezhet tudomást a közvélemény? Újságírói kérésre ki kell adni a szóban forgó ellenőrzésekről szóló határozatokat? Ha igen, kitől kérhetők a hivatalos dokumentumok: az APEH-től, vagy az érintett személyektől? Ekkor védi az érintetteket az adótitok?"

Ahogy az idézett jogszabályból kiderül: a vagyongyarapodási vizsgálat nyomán esetlegesen feltárt adóhátralék adatai nyilvánosak, kérelemre erről a vizsgálatot lefolytató Állami Számvevőszéknek tájékoztatást kell adnia.

Az állami vezetők személyijövedelemadó-bevallásából a törvény szerint nyilvános adatokat a Miniszterelnöki Hivatal honlapja tartalmazza:

http://www.meh.hu/kormany/allamivezetok/avjuttatasok20080508.html

Budapest, 2010. március 11.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András